

Anonymizované znenie

Preklad

C-398/19 – 1

Vec C-398/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

23. máj 2019

Vnútroštátny súd:

Kammergericht Berlin

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

14. máj 2019

Konanie vo veci vydania:

BY

KAMMERGERICHT (Vyšší krajský soud Berlín, Nemecko)

Uznesenie

[omissis]

Vo veci vydania

ukrajinského a rumunského štátneho príslušníka
BY,
narodeného 6. októbra 1973 v Zastavna/Ukrajina,
bydliskom v [omissis] Berlíne, [omissis]

alias
BY,

štvrtý trestný senát Kammergericht Berlin (Vyšší krajský soud Berlín) dňa 14. mája 2019 rozhodol:

Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ZFEÚ predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

1. Platia zásady vyplývajúce z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15) a týkajúce sa uplatnenia článkov 18 a 21 ZFEÚ v prípade žiadosti tretieho štátu o vydanie občana Únie aj vtedy, ak stíhaná osoba začala žiť v dožiadanom členskom štáte v čase, keď ešte nebola občanom Únie?
2. Je členský štát pôvodu, ktorý bol informovaný o žiadosti o vydanie, povinný na základe rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15) požiadať dožadujúci tretí štát o poskytnutie dokumentov zo spisu na účely preskúmania prevzatia stíhania?
3. Je členský štát, ktorý bol tretím štátom požiadaný o vydanie občana Únie, na základe rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15) povinný odmietnuť vydanie a sám prevziať trestné stíhanie, ak mu to jeho vnútroštátne právo umožňuje?

Odôvodnenie:

1 I. Skutkový stav:

1. Ukrajinské úrady prostredníctvom ministerstva spravodlivosti (článok 5 druhého dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o vydávaní) podali na generálnu prokuratúru Ukrajiny formálnu žiadosť o vydanie z 15. marca 2016 [omissis], spĺňajúcu požiadavky článku 12 Európskeho dohovoru o vydávaní,

2

a žiadali o zadržanie a vydanie stíhanej osoby na účely jej trestného stíhania. Uviedli, že na stíhanú osobu vydal zatykač Okresný súd Zastavna, Ukrajina, 26. februára 2016, ktorým bola voči stíhanej osobe nariadená vyšetrovacia väzba na základe skutkov, ktoré sú predmetom prejednávaneho konania. Podľa žiadosti, ako aj priloženého návrhu vyšetrovacieho oddelenia polície mesta Zastavna z 26. februára 2016 a opisu skutku v zatykači stíhaná osoba údajne viackrát spreneverila peniaze [v ukrajinskom štátnom podniku]. Konkrétne:

- 2 a) V čase od 8. augusta do 1. septembra 2010 si stíhaná osoba údajne privlastnila 2 044 litrov nafty v hodnote 11 589 UAH z jednej z pobočiek z množstva vyhradeného na odstránenie následkov prírodnej katastrofy a na zakrytie tohto činu spolu s ďalšími spolupáchateľmi tajne vyrobila falošné dokumenty, v ktorých boli označené fiktívne vozidlá ako údajní príjemcovia nafty na stanovené účely.
 - b) Dňa 24. januára 2011 stíhaná osoba údajne zaplatila správnu sankciu vo výške 1 700 eur z prostriedkov [dotknutého podniku], ktorú však mala zaplatiť osobne na základe rozhodnutia dôchodkového fondu Ukrajiny. Platba sa realizovala prevodným príkazom z 29. marca 2011.
 - c) V januári/februári 2011 stíhaná osoba údajne odcestovala súkromne do Spolkovej republiky Nemecko, túto cestu však deklarovala ako služobnú cestu na účely uzavretia zmlúv o dodaní techniky na výstavbu ciest. Po svojom návrate si uplatnila odmenu za čas údajnej služobnej cesty, ktorá jej bola vyplatená vo výške 2 333,70 UAH, no v skutočnosti jej neprináležala.
 - d) Dňa 1. augusta 2011 stíhaná osoba údajne zaplatila správnu sankciu vo výške 3 400 eur z prostriedkov [dotknutého podniku], ktorú však mala zaplatiť osobne na základe rozhodnutia dôchodkového fondu Ukrajiny. Platba sa realizovala s omeškaním.
- 3 2. Stíhaná osoba bola 26. júla 2016 zatknutá podľa § 19 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zákon o medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach, ďalej len „IRG“). Počas súdneho výsluchu z toho istého dňa vykonaného podľa § 22 IRG a súdneho výsluchu z 23. augusta 2016 vykonaného podľa § 28 IRG stíhaná osoba podala námietky proti svojmu vydaniu, vyhlásila, že nesúhlasí so zjednodušeným vydaním (§ 41 IRG) a – na poslednom výsluchu – sa nezriekla ani dodržania zásady špeciality (článok 14 Európskeho dohovoru o vydávaní).
- 4 Uznesením z 1. augusta 2016 vnútroštátny súd nariadil vzatie stíhanej osoby do väzby a uznesením z 29. septembra 2016 nariadil pokračovanie väzby. Uznesením z 28. novembra 2016 vnútroštátny súd rozhodol o prepustení stíhanej osoby z výkonu väzby po zaplatení kaucie vo výške 10 000 eur a uložil jej povinnosť hlásiť sa a zakázal jej opustiť Spolkovú republiku Nemecko bez súhlasu vnútroštátneho súdu. Po zložení kaucie dňa 2. decembra 2016 bola stíhaná osoba v ten istý deň prepustená z väzby.

- 5 3. Stíhaná osoba je (aj) rumunským štátnym príslušníkom, ako sa však zdá, Rumunsko nikdy nebolo centrom jej životných záujmov, ale v roku 2012 sa z Ukrajiny, kde dovtedy žila, presťahovala do Nemecka. Rumunskú štátnu príslušnosť získala až v roku 2014 na základe žiadosti ako potomok rumunských štátnych príslušníkov žijúcich kedysi v rumunskej Bukowine.
- 6 Vzhľadom na rumunskú štátnu príslušnosť stíhanej osoby Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Generálna prokuratúra Berlín, Nemecko) – odvolávajúc sa na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15) – listom z 9. novembra 2016 informovala ministerstvo spravodlivosti Rumunska a dopytovala sa, či zamýšľa prevziať trestné stíhanie, pričom ako prílohu priložila vyhotovenie uznesenia vnútroštátneho súdu z 1. augusta 2016. Ministerstvo spravodlivosti Rumunska listom z 22. novembra 2016 na túto otázku odpovedalo, že o prevzatí trestného stíhania možno rozhodnúť len na základe žiadosti ukrajinských justičných orgánov. Na podnet vnútroštátneho súdu generálna prokuratúra listom z 2. januára 2017 položila ministerstvu spravodlivosti Rumunska doplňujúcu otázku, či uplatniteľnosť rumunského trestného práva na skutky, ktoré sa stíhanej osobe kladú za vinu, prichádza do úvahy aj nezávisle od žiadosti o prevzatie trestného stíhania ukrajinských justičných orgánov (v zmysle článku 6 ods. 2 Európskeho dohovoru o vydávaní). Ministerstvo spravodlivosti Rumunska vo svojej odpovedi z 15. marca 2017 oznámilo, že vydanie vnútroštátneho zatykača ako podmienka pre európsky zatykač predpokladá dostatočné dôkazy o tom, že stíhaná osoba je páchatelom, a žiada generálnu prokuratúru Berlín, aby predložila príslušné podklady a kópie dôkazov z Ukrajiny. Vnútroštátny súd chápe tento list, ktorý neobsahuje priamu odpoveď na položenú otázku, v tom zmysle, že rumunské právo v zásade umožňuje stíhanie rumunského štátneho príslušníka vo veci skutkov spáchaných v zahraničí.
- 7 4. Generálna prokuratúra Berlín navrhla, aby súd vyhlásil vydanie stíhanej osoby do Ukrajiny na účely trestného stíhania vo veci skutkov uvedených v žiadosti o vydanie, ktorú podala generálna prokuratúra Ukrajiny dňa 15. marca 2016 [*omissis*], za prípustné.
- 8 5. Vnútroštátny súd považuje vydanie stíhanej osoby za prípustné. Domnieva sa však, že vydaniu príslušného rozhodnutia môže brániť rozsudok Súdneho dvora zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15), keďže rumunské justičné orgány doposiaľ nerozhodli o stíhaní skutkov, ktoré sú predmetom žiadosti o vydanie, v Rumunsku ani kladne, ani záporne.
- 9 II. Odôvodnenie prejudiciálnych otázok
1. Spolková republika Nemecko nevydáva vlastných štátnych príslušníkov do tretích štátov. Článok 16 ods. 2 Grundgesetz (Základný zákon) v tejto súvislosti upravuje:

Žiaden Nemeč nemôže byť vydaný do zahraničia. Zákon môže stanoviť odlišnú úpravu pre vydávanie do členského štátu Európskej únie alebo k medzinárodnému súdu, ak sú zaručené zásady právneho štátu.

- 10 Na štátnych príslušníkov iných členských štátov sa nevzťahuje porovnateľný zákonný zákaz vydania.
- 11 Takýto zákaz však vyplýva – za určitých podmienok z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15). S ohľadom na zákaz diskriminácie podľa článku 18 ZFEÚ sa tým zohľadňuje právo voľného pohybu podľa článku 21 ods. 1 ZFEÚ, ktoré každému občanovi Únie priznáva právo voľne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov.
- 12 Prejednávaný prípad však v tejto súvislosti vykazuje odchýlku od skutkového stavu, na ktorom sa zakladá rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15), keďže stíhaná osoba v čase, keď sa presťahovala z Ukrajiny a začala žiť v Spolkovej republike Nemecko, ešte nemal rumunskú štátnu príslušnosť, ale bola výlučne ukrajinským štátnym príslušníkom. Stíhaná osoba preto svoj pobyt v Spolkovej republike Nemecko nezakladala na výkone práva podľa článku 21 ods. 1 ZFEÚ.
- 13 Vnútroštátny súd sa preto pýta:
- Platia zásady vyplývajúce z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15) týkajúce sa uplatnenia článkov 18 a 21 ZFEÚ v prípade žiadosti tretieho štátu o vydanie občana Únie aj vtedy, ak stíhaná osoba začala žiť v dožiadanom členskom štáte v čase, keď ešte nebola občanom Únie?
- 14 2. Rumunské justičné orgány zrozumiteľným spôsobom vysvetlili, že na rozhodnutie o vydaní vnútroštátneho zatykača, na základe ktorého potom možno vydať európsky zatykač, potrebujú dôkazy svedčiacie proti stíhanej osobe, aby mohli preskúmať podozrenie zo spáchania činu.
- 15 Nemecké orgány nemajú tieto dôkazy k dispozícii, keďže k žiadosti o vydanie sa v rámci zmluvnej právnej pomoci spravidla neprikladajú dôkazné prostriedky. Článok 12 ods. 2 Európskeho dohovoru o vydávaní v tejto súvislosti vyžaduje iba:

K žiadosti sa priloží:

...

b) opis trestných činov, pre ktoré sa vydanie žiada; čo najpresnejšie uvedenie času a miesta ich spáchania, právnej kvalifikácie a odkazu na príslušné právne predpisy;

...

- 16 Nemecké orgány preto nie sú schopné poskytnúť rumunským justičným orgánom dôkazy, na ktorých sa zakladajú skutky predstavujúce predmet žiadosti o vydanie. Mimochodom, pochybné je aj to, či takéto dôkazy, pokiaľ boli predložené v rámci žiadosti o vydanie, možno automaticky poskytnúť inému štátu alebo, či to nie je skôr iba suverénnym rozhodnutím dožadujúceho tretieho štátu. To isté platí v súvislosti s poskytnutím úplnej žiadosti o vydanie členskému štátu pôvodu, ktorá však spravidla beztak nestačí na účely rozhodnutia o vydaní zatykača.
- 17 Pri presadení zásad vyplývajúcich z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15) týkajúcich sa uplatnenia článkov 18 a 21 ZFEÚ preto vzniká praktický problém, že na umožnenie preskúmania prevzatia stíhania členským štátom pôvodu nestačí samotná informácia o žiadosti o vydanie, ale členský štát pôvodu musí od dožadujúceho tretieho štátu vyžadovať spisy. To by z dôvodu diplomatických úkonov, ktoré treba dodržať, ako aj z dôvodu potreby preložiť – eventuálne veľmi rozsiahle – dokumenty v spise, vyžadovalo veľmi veľa času, čo je sotva prijateľné najmä vtedy, ak sa stíhaná osoba nachádza vo väzbe.
- 18 Potrebný čas by nebol kratší, ak by dožiadaný členský štát vyzval dožadujúci tretí štát, aby podal žiadosť o prevzatie stíhania členskému štátu pôvodu. Tento spôsob však nie je praktický už len preto, lebo dožiadaný členský štát sa spravidla nebude nachádzať v situácii, aby mohol posúdiť, či stíhanie členským štátom pôvodu podľa jeho vnútroštátneho práva vôbec prichádza do úvahy.
- 19 Vnútroštátny súd sa preto pýta:
- Je členský štát pôvodu, ktorý bol informovaný o žiadosti o vydanie, povinný na základe rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15) požiadať dožadujúci tretí štát o poskytnutie dokumentov zo spisu na účely preskúmania prevzatia stíhania?
- 20 3. Podľa nemeckého práva (subsidiárna) právomoc stíhania cudzími štátmi sa zakladá v prípade nevydania.

§ 7 Strafgesetzbuch (trestný zákon, ďalej len „StGB“) znie takto:

(1) Nemecké trestné právo sa uplatňuje na trestné činy, ktoré boli spáchané v zahraničí proti občanovi Nemecka, v prípade, keď je čin tiež trestný v štáte, kde bol spáchaný, alebo keď miesto, kde bol čin spáchaný, nepatrí do trestnej právomoci žiadneho štátu.

(2) Nemecké trestné právo sa uplatňuje na trestné činy spáchané mimo Nemecka, pokiaľ je čin trestný v štáte, kde bol spáchaný, alebo pokiaľ miesto, kde bol čin spáchaný, nepatrí do trestnej právomoci žiadneho štátu a jeho páchatel'

1. bol nemeckým štátnym príslušníkom v čase činu alebo sa ním stal po spáchaní činu, alebo

2. bol cudzím štátnym príslušníkom v čase činu, bol zadržaný na vnútroštátnom území a napriek tomu, že zákon o vydávaní povoľuje jeho vydanie pri danom trestnom čine, nie je vydaný z dôvodu, že v primeranej lehote nebola podaná žiadosť o vydanie alebo bola zamietnutá alebo samotné vydanie nemožno vykonať.

21 V tomto zmysle by bolo možné zohľadniť zákaz diskriminácie z článku 18 ZFEÚ aj v dôsledku toho, že vydanie občana Únie do tretieho štátu sa z dôvodu diskriminácie nemeckého občana, ktorá je podľa práva Únie neprípustná, vyhlási za neprípustné a trestné stíhanie prevezmú nemecké orgány činné v trestnom konaní.

22 Vnútroštátny súd však v takomto postupe vidí značné ohrozenie účinného trestného stíhania. Ak je vydanie občana Únie z Nemecka do tretieho štátu od začiatku neprípustné z dôvodu možnosti vlastného trestného stíhania, danej ustanovením § 7 ods. 2 bodu 2 StGB, do úvahy neprichádza ani vydanie zatykača vydaného na účely vydania. Ustanovenie § 15 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zákon o medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach, ďalej len „IRG“) totiž znie:

(1) Po prijatí žiadosti o vydanie osoby je možné nariadiť vzatie stíhanej osoby do vydávacej väzby, ak...

(2) Odsek 1 sa neuplatní, ak sa vydanie javí hneď na prvý pohľad ako neprípustné.

23 Na druhej strane v tejto fáze konania nie je možné ani vydanie vnútroštátneho nemeckého zatykača, keďže ten predpokladá naliehavé podozrenie zo spáchania činu (§ 112 ods. 1 prvá veta Strafprozeßordnung (trestný súdny poriadok, ďalej len „StPO“), ktoré možno potvrdiť iba na základe preskúmania dôkazných prostriedkov svedčiacich proti stíhanej osobe. Na získanie týchto dôkazných prostriedkov by nemecké orgány museli dožadujúcemu tretiemu štátu ponúknuť prevzatie stíhania resp. iniciovať príslušnú žiadosť tretieho štátu. Existujú obavy, že čas, ktorý je na to potrebný a počas ktorého sú opatrenia na zabezpečenie konania nemožné, stíhaná osoba využije na útek a (opäť) sa vyhne trestnému stíhaniu.

24 Vnútroštátny súd sa preto pýta:

Je členský štát, ktorý bol tretím štátom požiadaný o vydanie občana Únie, na základe rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15) povinný odmietnuť vydanie a sám prevziať trestné stíhanie, ak mu to jeho vnútroštátne právo umožňuje?

[omissis]